

## Ειρήνη, η ιστορία ενός παιδιού πρόσφυγα

**Πηγή:** Ειρήνη, η ιστορία ενός παιδιού πρόσφυγα, Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

**Θέματα:** Ανθρώπινα δικαιώματα, δικαιώματα των προσφύγων, μετανάστευση

### Στόχοι:

- Να εκφράσουμε συναισθήματα και συγκινήσεις που μας προκαλεί η ιστορία της Ειρήνης, καλλιεργώντας την ενσυναίσθησή μας για εκείνους που βρίσκονται μακριά από την πατρίδα τους
- Να εμπλουτίσουμε τις μεταξύ μας σχέσεις μέσω των εμπειριών και των συναισθημάτων για όσους ζουν σε άλλη χώρα
- Να κατανοήσουμε την έννοια της διαφορετικότητας και του αποκλεισμού σε συνδυασμό με τις βασικές και καθολικές ανάγκες των παιδιών

**Διάρκεια:** Μία ώρα για κάθε άσκηση

**Προτεινόμενες τάξεις:** Μικρές τάξεις Δημοτικού

**Τι χρειαζόμαστε:** Αντίγραφο της ταινίας και εξοπλισμό προβολών. Ακόμη τις κάρτες συναισθημάτων και εκφράσεων προσώπου που παρατίθενται στο τέλος της δραστηριότητας αυτής, τις κάρτες που δημιουργούμε ενώνοντας τις εικόνες των βασικών αναγκών από τη μια πλευρά και τη σύντομη περιγραφή των αναγκών από την άλλη, την εικόνα της Ειρήνης με τους ανθρώπους στο χωριό, χαρτιά, μαρκαδόρους, ψαλίδια, χαρτοταινία.

**Προετοιμασία:** Εκτυπώνουμε την ιστορία της Ειρήνης και τις κάρτες στο τέλος της δραστηριότητας.

## Περιγραφή:

Η «Ειρήνη» αποτελεί ένα εκπαιδευτικό υλικό σχεδιασμένο για παιδιά ηλικίας 5-8 ετών.

### Περιλαμβάνει:

- Μια ταινία κινουμένων σχεδίων (διάρκειας 7 λεπτών) που μπορείτε να βρείτε σε αυτόν τον σύνδεσμο <https://www.youtube.com/watch?v=WQJhuAfVTqo>
- Το εγχειρίδιο «Σημειώσεις για εκπαιδευτικούς» και το κείμενο της ιστορίας: «Ειρήνη», η ιστορία ενός παιδιού πρόσφυγα

Η ιστορία αναφέρεται σε ένα μικρό κορίτσι που αναγκάζεται να εγκαταλείψει το σπίτι του και δοκιμάζει την ανασφάλεια και την απόρριψη μέχρι να βρει ζεστασιά, προστασία και στοργή σε ένα νέο σπιτικό.

## Επισημάνσεις για τον εκπαιδευτικό (εμψυχωτή)

Είναι γεγονός πως είναι δύσκολο να μελετήσουν τα μικρά παιδιά την έννοια της προσφυγιάς και το νόημα αυτής. Γι' αυτό τούς δίνεται η δυνατότητα μέσω του παρόντος υλικού να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους και να εκφραστούν. Πρέπει ωστόσο να είμαστε διαρκώς σε εγρήγορση, μήπως η ιστορία της Ειρήνης αναστατώσει κάποιον από τους μαθητές.

Η ιστορία αυτή, η οποία αξιοποιείται σε συνδυασμό με την προβολή της ταινίας κινουμένων σχεδίων, προσφέρεται για διάφορες δραστηριότητες. Τα παιδιά ενθαρρύνονται να παρατηρήσουν, να μιλήσουν, να ζωγραφίσουν, να μιμηθούν, να μεταμφιεστούν και να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους, με βάση τις παρακάτω φιγούρες και την ταινία κινουμένων σχεδίων.

Είναι προτιμότερο οι δραστηριότητες να διενεργηθούν με την προτεινόμενη σειρά. Ωστόσο, εάν κρίνεται απαραίτητο, κάποια στάδια μπορούν να παραληφθούν. Η διερεύνηση αυτού του θέματος και οι διάφορες δραστηριότητες που το συνοδεύουν είναι απαραίτητο να επεκταθούν σε διάστημα αρκετών εβδομάδων.



## Δουλεύοντας με την ταινία κινουμένων σχεδίων

1. Προβάλλουμε την ταινία χωρίς κάποια προηγούμενη συζήτηση, σε ήρεμη και χαλαρή ατμόσφαιρα.
2. Μετά την προβολή αφήνουμε τα παιδιά να εκφραστούν ελεύθερα. Παρεμβαίνουμε μόνο, εάν κάτι δεν έγινε κατανοητό και για να διευκολύνουμε τη συζήτηση μεταξύ των παιδιών. Για παράδειγμα, ένα θέμα συζήτησης θα μπορούσε να είναι η απουσία των γονιών της Ειρήνης. Καλό είναι να αποφύγουμε τις ακριβείς απαντήσεις στις ερωτήσεις των παιδιών για να χρησιμοποιούν όσο το δυνατόν περισσότερο τη φαντασία τους.
3. Αργότερα προβάλλουμε για μια ακόμη φορά την ταινία, εστιάζοντας την προσοχή των παιδιών στα συναισθήματα της Ειρήνης. (Πώς αισθάνεται; Ποια είναι τα βαθύτερα συναισθήματά της;)

## Δραστηριότητες βαθύτερης διερεύνησης

### I. Μελετώντας την ιστορία

1. Προτείνουμε σε κάθε παιδί να ζωγραφίσει μια σκηνή που του άρεσε ή το εντυπωσίασε ιδιαίτερα. Προσέχουμε κάθε ζωγραφιά να έχει το ίδιο μέγεθος και να έχει γίνει με το ίδιο υλικό. Ελέγχουμε τέλος, αν όλα τα μέρη της ιστορίας έχουν καλυφθεί.
2. Τοποθετούμε τις ζωγραφιές στον τοίχο με τη χρονολογική σειρά που διαδραματίζονται στην ιστορία. Σχολιάζουμε κάθε επεισόδιο, έτσι ώστε όλοι να μπορούν να δουν και να απομνημονεύσουν την ιστορία. Λαμβάνουμε πάντα υπόψη ότι σ' αυτήν την ηλικία είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς τις απόψεις του άλλου.
3. Κατασκευάζουμε τους χαρακτήρες με τη βοήθεια των καρτών στο τέλος της δραστηριότητας. Έπειτα προτρέπουμε ένα παιδί να παρουσιάσει την ιστορία κουνώντας τις φιγούρες ανάμεσα στις ζωγραφιές στον τοίχο. Με αυτόν τον τρόπο τα παιδιά θα ζωντανέψουν την ιστορία.
4. Μπορούμε επίσης να διαβάσουμε δυνατά αποσπάσματα της ιστορίας, τα οποία άρεσαν ιδιαίτερα στα παιδιά.

### II. α) Συναισθήματα: εκφράσεις προσώπου και κινήσεις σώματος

1. Καθόμαστε σε κύκλο, σε ομάδες πέντε ατόμων το πολύ. Η άσκηση αυτή απαιτεί ηρεμία και αυτοσυγκέντρωση. Μπορούμε σε αυτό το σημείο να ζητήσουμε από τα παιδιά να πάρουν διάφορες εκφράσεις (να κατσουφιάσουν, να κλείσουν τα μάτια τους, να φουσκώσουν τα μάγουλά τους, να χαμογελάσουν, να κλείσουν το ένα μάτι, να σηκώσουν τα φρύδια τους). Θόρυβοι και χειρονομίες δεν επιτρέπονται. Στο χρόνο που μεσολαβεί από τη μια έκφραση στην άλλη τα παιδιά χαλαρώνουν το πρόσωπό τους. Εξηγούμε τότε χρησιμοποιείται κάθε έκφραση (π.χ. κατσουφιάζω όταν είμαι στεναχωρημένος ή κάνω κάτι δύσκολο).
2. Επαναλαμβάνουμε την άσκηση με τα παιδιά σε ζευγάρια και στραμμένα πρόσωπο με πρόσωπο. Το ένα παιδί πρέπει να κάνει μια έκφραση και το άλλο με τη σειρά του να το μιμηθεί. Το ιδανικό θα ήταν τα παιδιά να βρίσκονται μπροστά σε καθρέφτες, ώστε να παρατηρούν μια μεγάλη ποικιλία εκφράσεων.
3. Επεκτείνουμε την άσκηση συμπεριλαμβάνοντας κινήσεις του σώματος (π.χ. τα χέρια στη μέση σημαίνουν θυμό).
4. Σ' αυτό το σημείο προβάλλουμε πάλι την ταινία χωρίς ήχο. Τα παιδιά μπορούν να αναγνωρίσουν τα συναισθήματα της Ειρήνης από τις εικόνες και μόνο.
5. Στη συνέχεια κολλάμε τις κάρτες συναισθημάτων στην τάξη. Τα παιδιά κάθε πρωί, όταν θα έρχονται στην τάξη, θα βάζουν ένα αυτοκόλλητο με το όνομά τους δίπλα στο συναίσθημα που

έχουν τη δεδομένη στιγμή. Μπορεί να φτιάχνουμε κάρτες συναισθημάτων κάθε μέρα, εάν βέβαια χρειάζεται. Προσέχουμε να υπάρχει πάντα και μια λευκή κάρτα, έτσι ώστε τα παιδιά να μην είναι αναγκασμένα να αποκαλύψουν τα συναισθήματά τους, αν δεν το θέλουν. Αυτή η λευκή κάρτα μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για να προστεθεί ένα νέο συναίσθημα, που δεν έχει αναφερθεί ως τώρα.

### β) Συναισθήματα και συκινήσεις που συνδέονται με την προσφυγιά

Λαμβάνουμε υπόψη ότι η έκφραση κάποιων συναισθημάτων μπορεί να είναι δύσκολη ή ακόμα και να προκαλέσει αναστάτωση. Είναι απαραίτητο να βεβαιωθούμε ότι γίνεται σεβαστή η ελευθερία έκφρασης ή μη του καθενός. Εάν χρειαστεί, διακόπτουμε οποιαδήποτε δραστηριότητα φέρνει κάποιον σε δύσκολη θέση ή τον κάνει να νιώθει άβολα.

1. Με βάση τις ζωγραφιές, τα παιδιά μπορούν αρχικά να συζητήσουν τους πιθανούς λόγους φυγής της Ειρήνης. Ενθαρρύνουμε τα παιδιά να μιλήσουν για τους φόβους τους, τονίζοντας την ποικιλία και την καθολικότητα κάποιων απ' αυτούς (π.χ. το φόβο για τα τέρατα, το σκοτάδι, τους κεραυνούς, τους εφιάλτες, κάποιες ταινίες, να μείνει κανείς μόνος κ.λπ.).
2. Στη συνέχεια καλούμε κάθε παιδί να ζωγραφίσει τους φόβους του σε ένα χαρτί μεγέθους ταχυδρομικής κάρτας και να βάλει σ' αυτό το όνομά του.
3. Συγκεντρώνουμε τις ζωγραφιές, τις ομαδοποιούμε ανάλογα με το είδος του φόβου (π.χ. ομάδα 1: φόβος για το σκοτάδι, ομάδα 2: φόβος να μείνεις μόνος κ.ο.κ.) και θέτουμε το ερώτημα: «Τι θα κάνατε για να καταπολεμήσετε το φόβο σας για...;» Κάθε ομάδα πρέπει να ζωγραφίσει ή να γράψει διάφορους τρόπους, με τους οποίους αντιμετωπίζει κανείς τους φόβους του (μιλάει γι' αυτούς, τους ζωγραφίζει κ.λπ.).
4. Σηκώνουμε ψηλά στην τάξη την εικόνα της φυγής της Ειρήνης. Βάζουμε τις ζωγραφιές των διαφόρων φόβων στην αριστερή πλευρά (κοντά στο σπίτι που καίγεται). Στη δεξιά πλευρά βάζουμε τις απαντήσεις που έδωσαν τα παιδιά και ξεκινάμε τη συζήτηση.
5. Δημιουργούμε μια «Φαγομηχανή Φόβου». Αυτή μπορεί να κατασκευασθεί με ένα μεγάλο χάρτινο κουτί, το οποίο θα διακοσμήσουν τα παιδιά. Εάν τα ίδια το επιθυμούν μπορούν να διώξουν τους φόβους τους πετώντας τις ζωγραφιές τους μέσα στη φαγομηχανή. Αλλιώς οι ζωγραφιές μπορούν να σχιστούν, να πεταχτούν ή να καούν.

### III. Άσκηση: Βασικές ανάγκες των παιδιών

1. Με τη βοήθεια της εικόνας της Ειρήνης με τους ανθρώπους στο χωριό, τα παιδιά θα πρέπει να καθορίσουν τι είναι αυτό που λείπει από τα λευκά τετράγωνα. Οι τέσσερις κάρτες θα πρέπει να τοποθετηθούν στην εικόνα (βλ. κάρτες στο τέλος της δραστηριότητας).
2. Ζητάμε από τα παιδιά να θυμηθούν τι χρειαζόταν η Ειρήνη (ένα μέρος να κοιμηθεί και να

φάει). Τότε θα πρέπει να γυρίσουν τις κάρτες και να διαβάσουν αυτά που γράφουν από πίσω: να σε αγαπούν, να τρως, να κοιμάσαι, να παίζεις.

3. Ανοίγουμε συζήτηση με τα παιδιά για τη σπουδαιότητα των αναγκών, τη διαφορά μεταξύ αναγκών και επιθυμιών και τις συνέπειες της μη ικανοποίησης των αναγκών τους.

#### IV. Διαφορετικότητα – Αποκλεισμός

1. Διαβάζουμε δυνατά όλο το κείμενο της ιστορίας της Ειρήνης, ζητώντας από τα παιδιά να αναγνωρίσουν τις διάφορες μορφές απόρριψης από τις οποίες υπέφερε το μικρό κορίτσι. Τονίζουμε με προσοχή τις λεπτές διαφορές μεταξύ των διαφόρων τύπων απόρριψης (αμήχανες συναντήσεις με πρόσωπα, επιφυλακτικότητα, διακρίσεις, αδιαφορία, αποκλεισμός).
2. Βάζουμε τα παιδιά να παίξουν αυτές τις σκηνές, δίνοντας μια διαφορετική λύση. Μπορούμε να φτιάξουμε χάρτινες μάσκες των φανταστικών χαρακτήρων, για παράδειγμα μάσκες από τους Πετροφάγους, τις Μεταξωτές Ουρές και τα Μουτζουρωμένα Κοράκια, και να καλύψουμε τα σώματά μας με ένα μονόχρωμο ύφασμα. Για τους πραγματικούς χαρακτήρες, όπως τους χωρικούς, τους αστυνομικούς, τους αχόρταγους και τους φτωχούς ανθρώπους, τα παιδιά μπορούν να φορέσουν ρούχα από κάποιο παλιό μπαούλο.
3. Ρωτάμε έπειτα τα παιδιά για τις δικές τους εμπειρίες απόρριψης: Θέτουμε ερωτήματα όπως «Αισθανθήκατε ποτέ απόρριψη; Πώς έγινε; Πώς αισθανθήκατε ή τι σκεφτήκατε τότε;» Τα βάζουμε να σκεφτούν πως οι διαφορές αποτελούν συχνά αιτία απόρριψης.
4. Προσπαθούμε με τρόπο να κάνουμε τα παιδιά να αναγνωρίσουν τι κάνει τον καθένα μας να διαφέρει από τον άλλον. Τονίζουμε ότι υπάρχουν τόσο ορατές όσο και αόρατες διαφορές. Κάνουμε το ίδιο για τις ομοιότητες μεταξύ των μαθητών (μιλούν την ίδια γλώσσα, ζουν στο ίδιο μέρος). Βοηθάμε τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν ότι οι διαφορές και οι ομοιότητες μπορούν να συνυπάρχουν και πως το σημαντικότερο και δυσκολότερο κομμάτι είναι να μην επικρίνουμε ό,τι διαφέρει.

#### V. Καλωσόρισμα

1. Χρησιμοποιούμε τον κύριο Καλόκαρδο ως σημείο εκκίνησης. Ρωτάμε: «Ποια είναι τα καλά για την Ειρήνη στο σπίτι του κ. Καλόκαρδου;» Παίρνουμε τις κάρτες με τις ανάγκες και δείχνουμε ότι για πρώτη φορά καλύφθηκαν επαρκώς οι ανάγκες της Ειρήνης.
2. Ρωτάμε τα παιδιά, αν θα δέχονταν ή όχι τη φιλοξενία αυτή και τους ζητάμε να δικαιολογήσουν την απάντησή τους.
3. Δημιουργούμε ευχάριστη ατμόσφαιρα στην τάξη (π.χ. απαλή μουσική) και χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες των τεσσάρων ή πέντε ατόμων. Το σκεπτικό είναι να δημιουργήσουν τη δική τους «γωνιά των ονείρων». Οι ομάδες μπορούν να κάνουν αυτό ταυτόχρονα σε μια

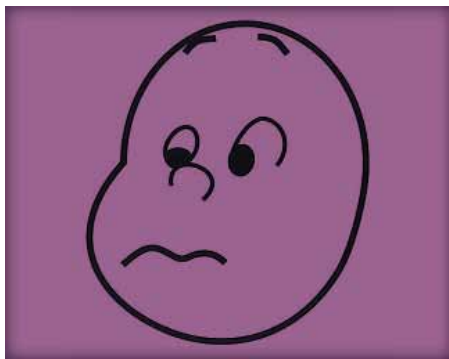
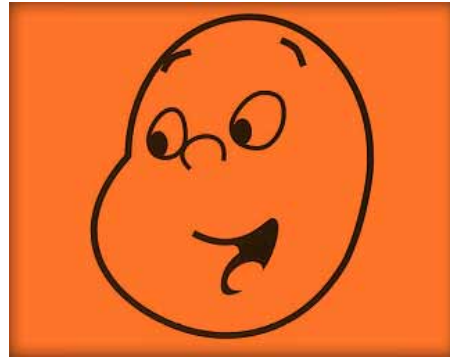
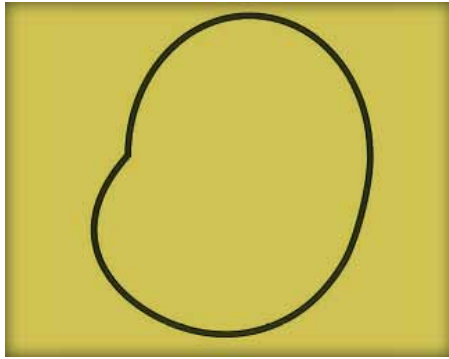
μεγάλη αίθουσα (π.χ. γυμναστήριο) ή η μία μετά την άλλη στην τάξη.

4. Μόλις οι «γωνιές των ονείρων» είναι έτοιμες, αφήνουμε τις ομάδες να επισκεφθούν η μία την άλλη. Μετά το τέλος των επισκέψεων συζητάμε τις εμπειρίες τους καθώς και τα συναισθήματά τους.
5. Οι επισκέπτες μπορούν, σε συνεννόηση με τους εκπαιδευτικούς, να φέρουν ένα εμφανές διακριτικό σημάδι για να εκπλήσσουν αυτούς που τους υποδέχονται.

## ΚΑΡΤΕΣ

### Άσκηση II: Συναισθήματα





## Η φυγή της Ειρήνης



## Άσκηση III: Βασικές ανάγκες των παιδιών



Να παίζεις



Να τρως



Να κοιμάσαι



Να σε αγαπούν

